

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 46. Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 16 November 1856. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. X årgången

Grefve Morny.

Den berömde statsman, som representerade Frankrike såsom utomordentligt sändebud vid kejsarkröningen i Moskau, är född i Paris 1811. Öfver hans härkomst gå dunkla rykten, hvilka bringa honom i ganska nära släktskapsförhållanden till Fransmännens regerande kejsare. Grefve Mornys bana har varit ganska egen och han har, sedan han gjort sig förtrogen med livets olika sidor, både utvecklat den raska kombinationsförmåga, som var honom medfödd, och aldrig försummat att i hög grad utvidga sina praktiska och theoretiska insigter. Utbildad vid Collège Bourbon, inträdde han i arméén och förvärfvade sig i fälttåget mot Constantineh hederslegionskorset. Återkom-

men till Frankrike, egnade han sig åt landt-hushållningen och blef senare i Auvergne hvitbetssocker-fabrikant. Känd som utmärkt affärsman och statsekonom, sändes han af departementet Ruy-de-Dôme till deputerade kammaren, hvarest han snart gjorde sig bemärkt genom sin lysande talareförmåga. Han hörde till Guizotska ministèrens parti och trädde efter dennes störtande 1848 tillbaka från statsaffärerna, tills Napoleon blef vald till president. Samma valdistrikt, som förut hade invalt honom i deputerade kammaren, invalde honom också i den lagstiftande församlingen. Den 2 December 1851 öfvertog han inrikesportföljen, hvilken han dock efter sex veckor åter nedlade. År 1853 utnämndes han till senator, och efter

parisfredens avslutande bestämdes han till Frankrikes minister i Petersburg. Hans spekulationer på börsen åsågos ogerna af kejsaren, hvarför denne bestämde honom till en mission, som måste afhålla honom ifrån börsspelet. Grefve Mornys framgång såväl i Petersburg som i Moskau var utomordentligt lysande. Lika angenäm och intressant sällskapsman som fin hofman, förstod han att under kröningshögtidigheterna öfverglänsa alla främmande regeringars representanter. Det af honom bebodda hotell i Moskau var samlingsplatsen för det utsöktaste sällskap.

Som det förljudes, skall grefve Morny innan kort återvända till Paris.

De olika Kalendrarne.

Romerska Kalendern före Numa. Under Roms förste konungar räknade man efter månår, och detta började med Mars. Det hade fyra månader à 31 dagar och sex månader à 30 dagar, i det hela alltså 304 dagar.

Romerska Kalendern från Numa till Julius Cæsar. Numa tillade Romarnes månår två månader och en dag, och det nya året bestod tillfölje häraf af fyra månader med 31 dagar, sju med 29 dagar och en (Februari) med 28 dagar, alltså tillsammans 355. Jemkningen mellan det borgerliga och månåret måste afhjelpas medelst skottdagar.

Julianska Kalendern. På Julius Cæsars tid hade misstag, som blifvit begångna vid tillskottet, framkallat en skillnad af 67 dagar. En förordning utgifven 45 år f. Chr. f., insatte solåret i stället för månåret, och då detta består af ungefär $365\frac{1}{4}$ dagar, bestämdes härigenom, att hvar fjärde år skulle ha 366 dagar. För att sätta den nya Kalendern i kraft, måste det löpande året ökas med 90 dagar.

Gregorianska Kalendern. Solåret består icke alldeles noga af $365\frac{1}{4}$ dagar. Olikheten utgör elfva minuter och ett bråk. Detta misstag, som varit bestående sedan århundraden, utgjorde 1582 redan tio dagar, så att öfverensstämmelsen mellan det borgerliga och astronomiska året åter blef

störd. En bulla (påffigt bref), som påfven Gregorius XIII utfärdade den 24 Februari 1581, utströk från året 1582 de tio dagarna från 5:te till 15:de Oktober; och på det att samma misstag icke skulle upprepas, befallde denna bulla, att under tidrymden af fyra århundraden trenne år, som egentligen skulle vara skottår, icke få blifva det, nemligen åren 1700, 1800 och 1900. Detta medel bragte det borgerliga och astronomiska året nästan helt och hållet i öfverensstämmelse; ty det erfordras flere tusen år för att framkalla en dags åtskilnad.

Franska Kalendern ända till Henrik III. Julianska kalendern beagnades i Frankrike ända till Henrik III. Början var mycket olika, emellertid kan man antaga att den under Merovingerna (från 450 till 700) föll på 1:ste Mars; under Carolingerna (från 700 till 1000) på Juldagen, och under Capetingerna (från 1000 till 1570) på Påskdagen. Carl IX befallde 1564, att året skulle börja med 1:ste Januari. Parlamentet underkastade sig först 1567 denna befallning och genom dess beslut inskränktes året 1566 till 8 månader och 17 dagar, så att det blott varade från Påskdagen (14 April) till 31:ste December. Den 3 November 1581 infördes slutligen en anordning af Henrik III den Gregorianska kalendern, hvilken äfven blef antagen af Europas alla nationer med undantag af ryssarne.

Ryska Kalendern. Ryssarne, som bibehållit Julianska Kalendern, äro ungefär tolf dagar efter oss, nemligen de tio dagar, som redan 1582 utgjorde skillnaden, men som af Gregorius XIII undanröjdes, och två dagar för åren 1700 och 1800, hvilka de beräknade som skottår. Från 1900 kommer deras kalender att stå 13 dagar tillbaka för vår, och denna olikhet kommer hvart 400 år att tillökas med tre dagar.

Franska revolutionens kalender.

För att kunna följa händelserna under franska revolutionen, måste man känna denna kalender. Således vet t. ex. icke hvar och en, att 18:de Brumaire motsvarar 9:de November. Republikanska kalendern proklamerades d. 24 Nov. 1792.

I denna kalender var året indeladt i tolf månader à 30 dagar, det började den 22 September, årsdagen af franska republikens grundläggning. Höstmåna-

derna: Vendimiaire, Brumaire, Frimaire; — Vintermånaderna: Nivose, Pluviose, Ventose: — Värmånaderna: Germinal, Floréal, Prairial; — Sommarmånaderna: Messidor, Thermidor, Fructidor. Till dessa 360 dagar tillade man för de vanliga åren fem ersättningsdagar eller Epagomenar, helgade åt dygderna, snillet, arbetet, ömdömet, belöningen, och i skottåren ytterligare er sjettedag, kallad Sansculottide eller folkets fest. Månaden var indelad i tre Decader, och deras dagar hette Primidi, Duodi, Tridi, Quadridi, Quintidi, Sextidi, Septidi, Octodi, Nonodi, Decadi. Decadi ersatte Söndagarne.

Bref från Amerika.

New-York d. 20 Dec. 1855

M. g. F.!

Då jag hela förflutna sköna sommar arbetat strängt, så i verkstaden som i ritkontoret, och nu på hösten en exposition af maskinerier, industri- och naturalprodukter samt redskap med nyare tiders framåtskridande förbättringar och snillrika uppfinningar öppnats uti kristallpalatset i New-York, ansåg jag en resa dit kunna ge mig lika mycken nytta som nöjsam rekreation. Härifrån till N. Y. är lika långt som från Göteborg till Stockholm: dock vi resa, som F. vet, litet fortare här i landet än i Sverge. Jag begärde af min principal, hr Tylor, permission dertill, den han gaf, med förbehåll att, då det nu är mycket att göra, jag först skulle fullända några planer och ritningar, hvilket jag ock efterkom.

En måndags afton voro ritningarne färdiga, och då jag, för att vinna tid, beslöt att resa om natten, var jag samma afton, efter en lätt souper, en halftimme senare med min nattsäck och resshawl på armen kl. 7 vid banan. Sedan jag utsökt mig ett bekvämt soffhörn uti den lyxfullt inredda ångvagnen, var jag, trött af dagens arbete, snart i en halfslummer, under det att det långa ångvagnståget, med pilens snabbhet ilade utefter jernbanan, understundom på hängbroar, svängande högt upp i luften, öfver den inunder hvirflande floden, än genom långa Tunnels, genomskärande solida granitberg, eller som en lång arm i banans krökningar slingrande med en svindlande hastighet utefter yttersta flodkanten ned på

andra sidan tätt intill banans perpendikulärt gigantiska bergväggar, hvars lösa delar tyckes färdige att nedstörta och i gruset begrava de oförvägne, som med snillet utveckling och uppfinningars framsteg störa dess mångtusentåriga hvila. Det var en herrlig månkla natt. Efter 5 timmars färd var jag kl. 12 på natten i New-York, nya världens rikaste och bullersammaste stad (nu nära 1 mil.), och hade från depoten att gå endast tvärs öfver gatan Broadway för att komma till ett hôtél.

Uti de flesta af Amerikas hoteller har man att för mat och logie betala från 4 till 17 dollars, utan rabatt för de spismål eller dagar man är frånvarande. Nyligen ha likvisst flera publika hôteller (många deraf liknaude kungliga palatser i lyx och bekvämlighet) öppnats efter europeisk metod, d. v. s. hvarest man betalar något visst pr dag eller vecka för sitt rum samt extra för förtäring och upppassning. Mitt nu iboende är bland de senare af första klassen och jemförelsevis ytterst billigt. Jag betalar här för ett superbt rum endast 4 dollars pr vecka och extra behöfver ej gå till mera än 2 à 3 Rdr Sv. rgs pr dag; således 24 à 30 Rdr rgs i veckan. Måhända kan det roa att få ett litet begrepp om det inre af ett sådant hôtél, hvarför jag vill ge en liten beskrifning deraf.

Första våningen (jordvåningen), under gatans niveau, är billard- och eleganta restaurationsalar. Man nedstiger dit på en bred, smakfull metall-spiral-trappa. Då hundratals gäster här oupphörligt dygnet om komma och gå, är för ordningens skull och bekvämligheten vid betalningens kontrollerande, vissa dörrar endast för inkommande och vissa för endast utgående gäster, så att ingen trängsel kan uppstå, då man alltid går med strömmen. Matsalarne äro fullsatta med mindre bord för 4 och flere personer, med tryckt matsedel och derå utsatte priser. Sedan vi, med hattarne på, tagit plats och genomögnat den långa matsedeln, få vi snart genom svart eller brun waiter (upppassare) allt hvad vi begärt, efter hvars förtäring vi få ett litet tryckt kort, hvarå är upptaget hvad vi hafva att betala. Vid hvarje utgång finner man, inom sin lilla eleganta pulpet, en dame, åt hvilken man lemnar detta kort jemte betalningen. Åter upp-

komne till grundvåningen (par terre), slå vi oss ned i lärummet, der vi finna snart sagdt alla slags tidningar, och i ett af dessa rum tillåtes det oss att röka en Havanna-cigarr. Hvarje fönster i dessa rum hafva kristallrutor i en enda skifva af 10 (säger tio) fots höjd och 6 fots bredd, genom hvilka man kan åse folk-hvimlet på gatan, hvilket fortfar dygnet om. Man ser alla skynda och rusa i väg, som om något ovanligt stort vore å färde — dock, detta är sig likt året om. I jordvåningen är en liten glänsande ångmaskin, som sågar ved, tvättar, diskar, vänder 30 å 40 stekspett och förrätter en mängd hussysslor, manglar, stryker m. m. bättre och säkrare än 30 å 40 de bästa tjänare kunde göra och många gånger billigare.

Från herrarnes lärum leder en elegant bred trappa upp till de 5 våningarne, innehållande flere hundrade gästrum. Först komma vi till "the Hold Clarks Office," der vi i hans journal inregistreras, med uppgift af våning och nummer der man bor. Här lemnas kappsäckar och ytterkläder och ett dussin betjenter äro här till gästernas disposition, utan att tillåtas mottaga driekspenningar. Innanför den hvita marmordisken är på väggen en stor svart tafla med blanka metallnumror på alla rummen. Dolda metallsträngar leda från hvarje gästrum till denna telegraf-tafla, och då man t. ex. i rummet n:o 186 i någon af våningarne drar i klocksträngen, vänder sig samtidigt på taflan n:o 186, visande sin dunkla baksida, under det att på samma tid en liten klocka på taflan ringer. Konduktören ropar nu numret till någon af betjenterna och trycker på en ventil, då nummern genast återtager sin förra ställning. Betjenten skyndar nu till rummet och efterfrågar hvad som önskas (icke "befalles"). Långa ljusa och höga korridorer leda till rummen i hvarje våning. Såväl golvet deri som trappor äro bespända med mattor, så att inga steg höras. I rum och salar äro mattorna antingen engelska eller turkiska och ytterst eleganta. Alla rummen hafva utsigt åt gatan med utgång till korridoren. Vid ändan af hvarje korridor äro badrum, utan afgift, och bekvämlighet, serskilt för hvarje kön. Komne en trappa upp finna vi "the Ladys Parlour" (sällskapsrum), furstligt möblerade, och

vid ett ypperligt piano alltid någon dam roa sig och andra med sång och musik, under det att på den mjuka mattan i korridoren små sköna barn, lika elfvor, under silfverklingande skratt och muntert skämt tumla om, eftersedda af någon trogen neger- eller mulatt-flicka. Hela huset, korridorer och rum, uppvärms dygnet om med varm luft genom i murarne dolda rör från jordvåningen, och äro de medelst gas rikt eklärerade. I mitt lilla rum (der som i alla de andra finnes en praktbibel) är ett marmortvättfat, och vid vridningen på i väggen sittande 3 silfverventiler har man efter behof friskt dricksvatten, ljumt vatten till tvättning eller hett för rakning, efter hvars begagnande tryckes en ventil som låter det nyttjade vattnet afrinna. I parloarn finnes under pianot den nyaste mnsik och i eleganta bokskåp vald litteratur.

För att gifva ett begrepp om huru dyra hus och hyror vid denna gata äro, vill jag nämna, att en barberare och hårfri-sör betalar för sin lokal uti Astorska huset 10,000 dollars årligen, hvartill fordras en oerhörd freqvens. Det är denna som gör, att värdshusvärdar på de ofantliga hyror de betala, dock göra en vinst af 25 å 50 proc. Sådan är den ofantliga trängseln på denna gata, att vid hvarje hôtél finnes en konduktör, hvars göra är att följa gästerna (damerna) tvärt öfver gatan. Hälften af gatan och trottoaren upptages af åkande och gående, som strömma i en riktning, under det att andra hälften utgör en sammanträngd bakflod — och en dervid ovand Europé-kämpar förgäfves deremot.

Följande morgon var jag i en af New-Yorks "Street rail Cars"*) på väg till kristallpalatset, 4 mil**) från mitt hôtél, men på samma gata. Att ge en idé om allt hvad jag här såg, undersökte och beundrade af konst, industri och naturprodukter (hvaröfver jag gjort anteckningar) hinner jag icke nu; — derom en annan gång. På aftonen gjorde jag besök hos åtskillige familjer, der jag blifvit bekant. Morgonen derefter uppsökte jag den utmärkte kapten Ericsson, och hade med

*) Långa vagnar, som rymma 24 personer, löpande på vid gatan anlagd jernbana och dragne af åsnor.

**) En engelsk mil håller 4760 yarder = 2640 svenska alnar.

honom ett långt intressant samtal. Detta var första gången på två år som jag fått tillfälle att tala mitt modersmål och jag blef lika förundrad som förlägen, att oak-tadt allt mitt bemödande att tala det flytande, likväl bryta så mycket, att veteran-ingenjören skrattade deråt, och vi måste tillgripa engelskan, som gick vida bättre. I utförandet och tillämpningen af sin snillrika, viktiga uppfinning har denne outröttlige man haft att bekämpa svårigheter och motgångar, som få med en mindre theoretisk underbyggnad och okuflig jernvilja stått ut med. Han ansåg sig nu närmare målet än för två år sedan, då hans skepp och företag kantrade.

(T. f. W. St. o. L.)

Hvarjehanda.

År 1806 hade tidningen "Wiener Freimüthige" ordagrant följande recension öfver en af Beethovens compositioner:

"Nyligen gafs Ouverturen till Fidelio i Augarten och alla opartiska musikkännare voro ense om, att något så osammanhängande, gnällande, förvirradt, för örat upprörande ännu aldrig hade blifvit hop-skrifvet. De mest skärande modulationer följde på hvarandra i en verkligt hiskelig harmoni, och några småaktiga idéer, som aflägsnade hvarje sken af höghet, t. ex. ett posthornssolo, som förmodligen skulle förkunna guvernörens ankomst, fulländade det obehagligt störande intrycket."

Till mademoiselle Mars' egenheter hörde bland andra också den, att visa sig på scenen med en violbukett i handen och om möjligt med en viol-guirland i håret. Violerna gällde, sedan Napoleon om våren 1815 hade med dem vänt tillbaka från Elba, såsom hans anhängares kännetecken, och i förtroliga samtal brukade mademoiselle Mars mycket ofta kalla kejsaren "le père Violette."

Fru Stael v. Holsteins fader, ministern Necker, karakteriserade sin hustru, som var en from, strängt sedig, förständig, men något pedantisk fru och som uppfostrade sin dotter efter dessa grundsatser, på följande sätt: "Min hustru skulle vara fullkomligt älskvärd, om hon blott hade ett aldrig så litet fel."

Vattenfallet i Boulognerskogen.

För några dagar sedan, säger en korrespondent den 10 Oktober till "Bilder der Zeit," var kejsarliga familjen i Boulognerskogen, för att taga i ögonsigte det under majestä ternas bortovaro inrättade vattenfall, hvilket för första gången skulle bruså fram öfver de konstgjorda klipporna. En stor människomassa hade församlat sig, icke så mycket för att betrakta vattenfallet, som i alla fall icke är något så utomordentligt, utan för att på nämnda ställe få se den kejsarliga familjen. Kejsaren gick utan fruktan omkring, omgifven af en brokig människomassa.

Corregios sista Engel.

En half timmas väg från byn Corregio, vid vägen till Parma, just på samma ställe, hvarest under Trajan ett romerskt läger hade stått, lefde i första hälften af sextonde århundradet i ett slags eremitkoja en filosof, läkare, vis, hvars sällsynta egenskaper ännu mera än hans fromhet hade tillvunnit honom trakten invånarens vördnad. Tadeus de Montsalva — så hette eremiten — hade länge med heder tjent bland venetianska tropparna, men derefter dragit sig tillbaka till ensamheten. Här delade han sin tid mellan bön och studier, med skötande af en trädgård och utöfvande af välgörenhet. Lidande af alla slag sökte och funno hos honom tröst eller bot.

Fredagen den 17 Augusti 1534 framemot klockan tio på aftonen ämnade brodern Tadeus, sedan han förrättat sin aftonbön, just gå till hvila, då han hörde någon klappa på dörren till hans eremitkoja.

"Hvem der?" ropade han med kraftfull röst och straxt derefter erhöi han till svar:

"Det är jag, Ludovic, andre sonen till målaren Antonio Allegri. Öppna för all del!"

Vid namnet Allegri öppnade eremiten genast dörren och gossen steg in, helt andtruten af det hastiga springandet.

"Hvad står på, mitt barn?" frågade eremiten med deltagande.

Vattenfallet i Boulognerskogen.

"Min stackars far är sjuk, mycket sjuk," svarade gossen, utbristande i tårar, "och min moder låter be er komma till honom."

"Genast," sade eremiten, och oförtöfvadt följde han med barnet, af hvilket han på

vägen, inhemtade alla de närmare omständigheterna vid fadrens sjukdom.

"Ack, broder Tadeus," sade gossen, "min faders sjukdom härrör från ett gammalt ondt: fattigdomen."

"Hvad säger du?" frågade Tadeus förvånad.

taflan och vet, att min stackars fader arbetat på henne i fulla sex månader. Samma dag lät uppbrödsmanen i vår by jemte hans hustru porträttera sig utan betalning, under det föregifvande, att min far var skyldig öfver tio dukater i skatt."

"Men du säger mig icke, Ludovic," svarade eremiten, "hvad som framkallat din faders nuvarande sjukdom."

"För några dagar sedan," sade gossen, "hade vi icke en enda bit bröd i huset; bagaren ville icke borga min moder, och äfven Bonoletta, som annars är så beskedlig, ville icke utan betalning lemna någon mjölk mera till mina båda systrar Agnes och Veronica. Min moder utgöt heta tårar och barnen greto med henne af hunger. Då sade far 'J söndersliten mitt hjerta med era tårar och hindren mig att arbeta. I morgon skali jag gå till Parma. Franciskanerklostret är mig ännu skyldigt pengar; det skall utan tvifvel betala mig, och då ha vi åter för några veckor öfverflöd. — Emellertid äro här några brödsmlor, som jag förvarat. Delen dem emellan er och varen sedan tåliga tills i morgon.' Härvid framtog vår gode fader ur sin bordslåda icke brödbitar, utan några hela skifvor: han sjelf hade icke på två dagar ätit något, för att hopspara detta åt oss."

"Men hvarför har Antonio icke kommit till mig?" frågade Tadeus innerligt rörd. "Vet han då icke, att eremiten i Trajans läger alltid har liggande från f. d. fältöfverstens tid några zechiner för sina vänner, d. v. s. för de behöfvande?"

"Min far har trots sin fattigdom ett stolt hjerta," svarade den stackars gossen, "och han skulle rodna, om han bad sin dyraste och mest älskade vän om blott ett glas vatten."

"Ja," fortfor gossen, "det är fattigdomen, som dödar honom. Ty ni skall veta, broder Tadeus, att vi ha mycket elaka fordringsegare. Min fars arbete räcker ej till att tillfredsställa deras anspråk. För åtta dagar sedan har juden Isaac Levi från Parma

som eger vårt lilla hus, tagit med sig för fyra Thaler, som vi voro honom skyldige, taflan 'Christus i örtagården' *). Ni känner den lilla

*) Denna lilla tafla, som nu är värd öfver 100,000 Thaler, beröfvades verkligen den olycklige målaren för en skuld af fyra Thaler.

"O Antonio! Antonio!" utbröt eremiten, "du, som sjelf är välgörande utöfver din förmåga, du vägrar att anlita en medkristen, en uppriktig vän om hjälp! — Men fortfar, Ludovic."

"Min far gick verkligen följande dag till

Parma; han erhöill också de tvåhundra Thalerna af Fransiskanerna, men alltsammans i kopparslantar, och denna tunga börda, som han under dagens hetta måste släpa hem, har helt och hållet medtagit hans utomdessa försvagade krafter, så att han efter sin hemkomst öfverfölls af en häftig feber. I afton inträdde en förfärlig kris, och min moder begagnade den sömn, uti hvilken han derefter föll, för att låta be er om ett besök. Men kanske kommer er hjälp för sent, ty döden kommer fort."

"Han kommer fort, men vetenskapen kan med Guds hjälp aflägsna honom."

"Må himmelen höra er!" suckade barnet.

Under dylika samtal kommo eremiten och hans ledsagare till Antonio Allegris boning.

Den berömda skaparen af så många mästerverk låg på en eländig madrass, betäckt med ett söndrigt stycke grönt ylletyg, som tjente till täcke. Hans hustru och Ottavio, hans äldste son, stodo vid den sjukes hufvudgärd. Julia, hans äldsta dotter, som redan var berömd i Parma för sin ovanliga skönhet, stödde sig mot väggen och tycktes hjertligt bedja. De begge små flickorna sofvo, omslingrade hvarandra, på en halmkärva i en vrå.

Sjukdomens häftighet hade redan vanställt konstnärens ansigtsdrag. Hans ansigte af landtlig skönhet visade det dubbla spåret efter fysiska och moraliska lidanden, stegrade till det högsta. Han var förfärligt afmagrad och från hans djupt insjunkna ögon blixtrade en hemsk eld.

Symptomerna till en snar opplösning undgingo icke den erfarne eremitens öga, men, herre öfver sig sjelf, lät han ej märka sig, utan framträdde sakta till konstnärens läger.

Antonio kände igen honom.

"Ack, det är ni, broder Tadeus," sade han med nästan slocknad stämma och räckte honom den afmagrade handen, som han med möda drog fram under täcket.

"Ja, det är jag, Allegri, och jag kommer, för att tråta på er. Hvad! Ni är sjuk och låter ej kalla mig? Ni har bekymmer och kommer icke, för att låta mig dela dem?"

"Tadeus," svarade Antonio, "en pepparkaka delar jag gerna med mina vänner; men en gallblandad behåller jag ger-

na för mig sjelf. — Detoaktadt fagnar det mig att se er och jag skulle gerna vilja tala med er en stund under fyra ögon."

Lydande denna vink aflägsnade sig hans hustru med barnen, och nu sade målaren:

"Tala som upprigtig vän: sväfvar jag i dödsfara?"

"Gud gör kanske ett under till er räddning," svarade eremiten; "konsten förmår ej något."

"Gud skall icke göra något under för min skull," suckade Antonio.

"Jag råder er därför att tänka på ert samvete," förmanade eremiten.

"Mitt samvete? Broder, mitt samvete är lugnt! Jag har ej något att frukta af Guds dom!"

"Enkla menniska, upphöjda snille!" utbröt Tadeus rörd, "ja, du har rätt. Ditt lifs renhet, dina seders oskuld, ditt välgörenhetssinne, så verksamt trots din fattigdom, skola vara dina bästa förespråkare vid Guds domstol."

"Kalla min hustru och barn tillbaka," bad Antonio, "ty jag känner, att det sista afskedets ögonblick närmar sig."

Hustrun och de tre barnen kommo tillbaka och sjönko på knä vid makens och fadrens läger.

I detta ögonblick for en af de begge flickorna, den lilla Agnes, upp ur sömnen, och gripen af den sorgebild, som framställde sig för henne, reste hon sig upp på sina knä och höjde de små händerna till bön. Barnets intagande ställning, dess ansigte, af den älskligaste oval, omgifven af det bruna i rika lockar nedfallande håret, blickens milda uttryck, som på himmeln tycktes söka någon obekant stjärna, väckte konstnärens instinkt och känsla.

"Gif hit mina penslar! min palett!" sade han.

Man reste den sjuke upp, uppställde på hans läger ett slags stafflet, och den store mästaren grep sin pensel, blandade sina färger och öfverförde på duken, med sin af döden halft förvissnade hand, bilden af den framför honom knäböjande engeln.

Då bilden var fullbordad med verkligt mästerskap, sade målaren till eremiten:

"Jag undertecknade mina första bilder med mitt verkliga namn, Antonio Allegri, hvilket också var min faders; målningar-

na från andra epoken undertecknade jag med Lieti, min moders namn. Med hvilket namn skall jag nu underteckna denna bild, Tadeus?"

"Med din odödlighets namn," svarade eremiten, "med namnet Correggio!"

Antonio skref därför långsamt under bilden: *Il Correggio in limine mortis pinxit 17 august 1534.*

Derefter föll han utmattad tillbaka på sitt läger, vände sitt hufvud mot Christus-bilden på väggen, utsträckte armarne mot sina barn, tillslöt ögonen och utandades den sista sucken.

Dagen derefter strömmade hela byn, ja till och med Parma, representerad af sina myndigheter och anseddaste invånare till den store konstnärens begrafning. Således blef denne man, hvars lif hade förflutit under elände, armod och utan att beaktas, hedrad med namnet af den store, den ojemförlige, den gudomlige, såsnart kistlocket hade tillslutit sig öfver hans lik.

Med förvåning varseblef man, att eremiten från Trajanlägret saknades vid begrafningen, och ingen kunde förklara sig orsaken till denna skenbara kärlekslöshet.

Snart utsände furstarne från alla Italiens trakter sina judiska underhandlare till Correggios enka, för att uppköpa de skizzer, utkast och bilder, som den berömda målaren kvarlemnade, och tvingad af nöden hade hon tillåtit, att alla de dyra minnena skulle bli sålda vid öppen auktion.

Den fastställda dagen inbröt, och sedan utkasterna och teckningarne voro sålda, kom också mästarens sista verk, "den sista engeln", fram på bordet.

Första budet på detta sällsynta konstverk var tio dukater; Markisen af Montferrats agent bjöd tre dukater mera; hertigen af Mantuas höjde det med fem, hertig Ferdinand af Estes med 15 dukater. Correggios mästerverk öfver alla mästerverk stod nu på punkten att afyttras för 33 dukater, då en högvext man i krigaredrägt gick med fasta steg fram till bordet, lade sin med en handske af buffelskinn beklädd hand på bilden och med högljudd stämma ropade:

"I konungens af Frankrike, Franz I:s

namn bjuder jag 20,000 Thaler för denna bild!"*)

Alla snålhetens låga sändebud betraktade hvarandra med förvåning, men ingen vågade öfverbjuda konungen af Frankrike. Klubban föll för Franz I:s räkning.

I det ögonblick krigaren mottog bilden, tog han, liksom drifven af djup vördnad, af sig sin bredbrättade hatt, och först nu igenkände enkan och flera bland de församlade i honom Trajanlägrets eremit, hvars uteblifvande från begrafningen på detta sätt förklarades.

Uppfylld af tacksamhet fattade Monica hans hand och sade:

"Ni har räddat oss, herr öfverste!"

"Icke jag," svarade han, "utan konungen af Frankrike, denne beskyddare af all förtjenst. Min består blott deruti, att hafva gjort honom uppmärksam på detta konstverk och på den nöd, hvaruti denne snällrike konstnärns efterlemnade befinna sig."

Och undrande sig den nu lyckliga familjens glödande tacksägelse, vände han tillbaka till sin eremitkoja, för att för alltid utbyta den stolta krigarens drägt med den ödmjuka eremitens kåpa.

*) Till Frankrikes hedor bör det vara bekant, att Franz I, verkligen köpte Correggios "sista engel" och utbetalte till familjen en årlig pension. Bilden skänkte han sin syster Margaretha, drottning af Navarra. Senare öfvergick den till huset Orlean och tillhörde regentens galleri i Palais-Royal. Då denna prins dog, köptes denna jemte många andra bilder af Ludvig XV; men genom Saint Florentins usla förvaltning och revolutionen 1789 ha spåren efter detta mästerverk helt och hållet försvunnit.

Enkel och lätt viaberedning.

Till en helankare fordras: 5 kannor saft af väl mogna krusbär eller vinbär, 30 skålp. maskovadsocker, och 9 k. r. friskt källvatten.

Beredningssättet:

Bären rensas väl, stötas i ett väl rengjort träkäril, samt vridas i en ren linneduk, dock ej för hårdt, att syraniskalet för mycket utpressas.

Då man sålunda erhållit 5 kannor saft, slås dessa i en väl rengjord helankare (helst en sådan, hvari vin förut varit) och fri från all bismak.

Sedan kokas 30 skålp. maskovadsocker uti 9 kannor friskt källvatten, skummas och röres väl under kokningen, som

ej behöfves längre än tills mesta skummet är borttaget, hvartill vanligen åtgår en half timmas tid.

Derefter hällas sockerlagen i ett käril att svalna, ungefär till dess den blir som marljum, då den slås på saften i ankaren, som likväl ej får fyllas högre, än att 3 å 4 tum fattas till jäsningsrum.

Då jäsningen slutat, som vanligen inträffar 14 dagar derefter, fylles ankaren med sockerlag, eller, i brist deraf, med uppkokadt och sedan kalladt vatten. (I sednare fallet blir vinet något svagare.)

Obs. Under jäsningen bör ankaren stå i ett svalt rum, samt massan dagligen omröras.

Då ankaren blifvit, efter slutad jäsning, fylld, sprundas den väl, samt förvaras i källare, der det icke fryser, eller ock i annat svalt rum.

Ankaren bör läggas så, att den icke behöfver rubbas förr, än vid aftappningen å buteljer, som bör ske i Maj månad året derpå, eller omkring 9 månader efter beredningen, då vinet är färdigt.

Efter aftappningen, korkas och hartzas buteljerna väl och nedsättas i källare, helst i sandlår.

Tapphållet på ankaren bör vara något högre upp än vanligt, för att vid aftappningen undvika den tjocka massa, som vanligen lägger sig på botten.

Sprundet bör göras fyrkantigt, för att lättare kunna göra ankaren ren.

Obs. Hvarje butelj af sålunda beredt godt bärvin kostar högst 16 å 18 sk rgs. Ju äldre vinet blir, ju bättre eller starkare blir det. Men det är redan godt 9 å 10 månader gammalt.

(T. f. W. S. o. L.)

Humoristiskt.

En doktor lät stensätta gården till sitt hus; men då arbetet var färdigt, ville han icke betala stensättaren den öfverenskomne lönen, emedan denne arbetat mycket illa, och fuskarbetet, som doktor uttryckte sig, blifvit betäckt med jord. "Ack, herr doktor," sade stensättaren, "det finnes väl ännu mera fuskarbete, som betäckes med jord."

Någon satt på en källare och drack tappert; men då det kom till betalning, sade han: "Herr värd, jag har i

afton inga pengar på mig; men i morgon skall jag komma och betala." Värden svarade: "Mycket gerna; men ert namn?" Gästen nämnde sitt namn och värden skref upp det på en stor tafla, i det han sade: "Emedan jag fruktar att det skulle vara er okärt, om man så öppet såge ert namn, torde jag be om er kappa, för att dermed dölja namnet."

Ett dumhufvud ville chikanera en snällrik man för hans stora öron. "Jag medger," svarade denne, "att mina öron verkligen äro väl stora för en man; men äfven ni måste väl medge, att edra äro väl små för en åsna."

Hertigen af Roquelaure, en gunstling hos Ludvig XIV, hade ganska fula ansigtsdrag. En dag råkade han en Auvergnare, som kom för att söka en nåd hos konungen. Roquelaure talade för honom och sade konungen, att han stod i särskild förbindelse till denne man. Ansökningen bifölls. Sedermera frågade konungen hertigen, hvad han var skyldig Auvergnaren. "Ack, sire," svarade han, "utan denne babian vore jag den fulaste i hela Frankrike."

"Hvaruti består de stores magt?" frågades i ett sällskap. En qvick dame svarade: "I de smås hufvuden."

"Kan ni säga mig, när en fluga är kopparstickare?" frågade en gammal herre en annan, som satt bredvid honom på en källare. Denne besinnade sig förgäfv. "När hon sitter på er (koppar-) näsa," upplyste slutligen den förre.

I ett sällskap talades om en snäll-löpare, hvarvid en, som under vissa vilkor trodde sig kunna allt, sade: "Nog skulle jag alltid springa likaså fort som denne, om man blott ville gifva mig tid."

Till en man, som hade en mycket stor näsa men ganska tunna mustascher, sade en spefogel: "Era mustascher kunna inte vexa emedan de ligga alltför mycket i skuggan."

ILLUSTRATIONER TILL DAGENS HÄNDELSER.

Allting med kärlek och godhet.

Tystnad, om jag får be!

Silfverbristen.

Men hör, Kalle, är det då sanning, att Chineserna föra allt silfret ut ur landet?

Utan tvifvel; det gör sig ju redan kämbart i alla kretsar, som Folkrosten säger. På 14 dagar har jag icke sett en enda silfversexskilling; inte annat än kopparmynt. — Ha, finge jag en gång en sådan chines i mina klor — huuh!"

Neapolitansk genrebild.

Per Bacco! — Vi skola väl se, hvem som är herre här!

Härmed följer Romanbihanget: "Genom Strid till Frid," pag. 121—128.

samt Musikbihanget: pag. 33—40

Nästa N:o utgifves Söndagen d. 23 November.

C. PETERSENS OFFICIN 1856.